

Total No. of Printed Pages—7

1 SEM FYUGP GECD1

2024

(December)

RURAL DEVELOPMENT

(Generic Elective Course)

Paper : GECD1

(Fundamentals of Rural Development)

Full Marks : 60 (80 for 2023 Batch)

Time : 2 hours (3 hours for 2023 Batch)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. ଉତ୍ତର ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଉପର ନିମ୍ନ/ଉତ୍ତର ନିମ୍ନୋକ୍ତ ସାହି ଉଲ୍ଲିଖ୍ୟ :

1×8=8

Answer/Choose the correct option of the following :

(a) ଆପେକ୍ଷିକ ପରିଚ୍ଛେଦନ ସଂଜ୍ଞା ଦିଅ ।

Define relative poverty.

(2)

(b) গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ এটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

Mention one constraint of rural development.

(c) সম্প্ৰসাৰিত পৰিণাম আৰু পশ্চাৎমুখী পৰিণামৰ অৰ্থাৎ অৰ্থাৎ আৰম্ভণি

The concept of spread and backward effect was propounded by

(i) লুইছ

Lewis

(ii) গুন্ন্য মিৰ্ডাল

Gunnar Myrdal

(iii) বেগন্য নৰ্ক্স

Ragnar Nurkse

(iv) মহাত্মা গান্ধী

Mahatma Gandhi

(d) বহনক্ষম গ্ৰাম্য উন্নয়ন বুলিলে কি বুজা?

What do you mean by sustainable rural development?

P25/500

(Continued)

(3)

(e) আয় বিতৰণৰ অসমতা নিৰ্ণয় কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ হোৱা এটা উপায় উল্লেখ কৰা।

Mention one measure of determining inequality in income distribution.

(f) কোনে প্ৰথমে মানৱ উন্নয়ন সূচকক গৰণাটো দাঙি ধৰিছিল?

Who had propounded the concept of Human Development Index (HDI)?

(g) আৰ্থিক উন্নয়ন আৰ্থিক উন্নয়নৰ আৰ্হিটোৰ এটা সীমাবদ্ধতা লিখা।

Write one limitation of Arthur Lewis's model of economic development.

(h) বাংলাদেশত গ্ৰামীণ বেংক কোনে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল?

Who founded the Grameen Bank in Bangladesh?

2. তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো তিনিটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা :

4×3=12

Write short notes on any three of the following :

(a) বিকাশ বনাম উন্নয়ন

Growth versus Development

P25/500

(Turn Over)

(4)

- (b) সমতাপূৰ্ণ উন্নয়ন
Balanced growth
- (c) নিবনুৱা সমস্যা
Problem of unemployment
- (d) গ্ৰাম উন্নয়নত জনসাধাৰণৰ অংশগ্ৰহণৰ প্ৰয়োজনীয়তা
Need for public participation in rural development

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (প্ৰতিটো ৫০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

Answer the following questions (within 500 words each) :

3. (a) গ্ৰাম উন্নয়ন মানে কি? ভাৰতৰ প্ৰেক্ষাপটত গ্ৰাম উন্নয়ন নীতিৰ প্ৰয়োজনীয়তা বিচাৰ কৰা। 2+8=10
What is rural development? Examine the need for rural development policy in India.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতৰ গ্ৰাম উন্নয়নৰ আঁচনি আৰু নীতিসমূহত গ্ৰহণ কৰা গ্ৰাম উন্নয়ন কৌশলসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 10
Explain the strategies of rural development adopted in the rural development programmes and policies in India.

(5)

4. (a) আৰ্থিক উন্নয়নৰ 'বৃহৎ হেঁচা' তত্ত্বটো সমালোচনাসহ আলোচনা কৰা। 10

Critically discuss the 'Big Push' theory of economic development.

অথবা / Or

- (b) গান্ধীজীৰ গ্ৰাম উন্নয়ন আৰ্হিটোৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা।
Explain the Gandhian model of rural development.

5. (a) মানৱ সম্পদ উন্নয়ন বুলিলে কি বুজা? ইয়াক কেনেকৈ উন্নতিসাধন কৰিব পাৰি, ব্যাখ্যা কৰা। 2+8=10

What do you mean by Human Resource Development? Explain how Human Resource is developed.

অথবা / Or

- (b) পঞ্চায়তী ৰাজ ব্যৱস্থা কি? এই ব্যৱস্থাৰ গাঁথনি সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। এই ব্যৱস্থাৰ সুফলসমূহ কি? 2+4+4=10

What is Panchayati Raj System? Discuss the structure of this system. What are the benefits of this system?

(6)

6. (a) গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ বাবে ভাৰতবৰ্ষই অৱলম্বন কৰা উপায়সমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 10

Explain the measures taken by India for rural development.

অথবা / Or

- (b) ভাৰতৰ শ্ৰেণ্যগত গ্ৰাম্য উন্নয়ন নীতিৰ প্ৰয়োজনীয়তা ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the need for rural development policy in India.

(Additional 20 marks for 2023 Batch)

7. (a) ভাৰতৰ নিবন্ধা সমস্যাৰ প্ৰকৃতি আৰু ইয়াৰ পৰিমাণ আন্দোলনা কৰা। 10

Discuss the nature of unemployment and its estimates in India.

অথবা / Or

- (b) চীনৰ গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ অভিজ্ঞতাসমূহৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা।
গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ প্ৰধান সমস্যাসমূহৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা।

5+5=10

Describe the rural development experience of China. Mention the major problems of rural development.

(7)

8. (a) ভাৰতত দৰিদ্ৰতা দূৰীকৰণৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা বিভিন্ন ব্যৱহাৰসমূহৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা। 10

Explain the various measures taken to alleviate poverty in India.

অথবা / Or

- (b) গ্ৰাম্য উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত বাংলাদেশে গ্ৰহণ কৰা পদ্ধতিসমূহ পৰ্যালোচনা কৰা।

Explain critically the Bangladesh approach to rural development.
